

N:o 43.

Af Herr Gustaf Ericsson: Angående afskaffande af vatten- och brödstraffet.

Då jag nu går att hemställa hos Riksdagen om bortskaffande ur vår strafflag af en barbarisk kvarlefva, hvilken lika litet öfverensstämmer med vår tids allt mer klarnade uppfattning om samhällets pligt äfven mot sina olycksbarn, som den i egenskap af straff står i något förnuftigt förhållande till de brott, hvilkas påföljd den är — jag menar *vatten- och brödstraffet* — så räknar jag mig och min sak till godo, jemte det jag deraf ock hemtar ökad förhoppning om framgång, att jag haft många föregångare och bland dessa flere kunnige och erfarne män, hvilkas fullständiga utredning af frågan bespara mig alla försök i den vägen, hvarför jag endast behöfver hänvisa till hvad de meddelat till ledning för Riksdagens omdöme, i hvilket afseende jag anser tillfyllest att blott åberopa motionen N:o 7, väckt i denna Kammare 1869 af Herr L. Kinmanson. Lika varmt öfvertygad, som han, är jag om denna straffarts olämplighet, men bättre, än jag förmått, har han, med jemförande exempel ur andra länders strafflag, ådagalagt dess obillighet och onaturliga skärpa, då den utgör ett vida svårare straff för förseelser, hvilka kunna med böter sonas, än hvad strafflagen stadgar till och med för brott af urbota beskaffenhet.

Till alla delar instämmande i hvad i den åberopade motionen anföres till stöd för nödvändigheten af denna straffarts uteslutande ur vår strafflag, vill jag blott derutöfver fästa uppmärksamheten på en omständighet, som enligt min uppfattning äfven förtjenar något beaktande. Vatten- och brödstraffets natur är att tillfoga ett kroppsligt ondt; *derigenom är det också ett lifsfarligt straff*. I vår senaste fångvårdshistoria saknas icke exempel på dess för helsan skadliga verkningar. Under sådana omstän-

digheter — och alltid under förutsättning, att vatten- och brödstraffet är ett ojemförligt hårdt och obilligt straff, något hvarom meningarna ej mer böra vara delade — kan man hafva rätt att taga i betraktande, att detta hårda straff, der det kommer kroppslig skada åstad, kanhända obotlig för hela lifstiden, icke blott drabbar den brottslige, det vill här säga den, som är så fattig, att han icke förmår erlægga penningböter, ty detta är egentligen det brott, som har fängelse vid vatten och bröd till påföljd, utan äfven, om han är familjefar, den familj, som han genom straffet blifvit urståndsatt att med sitt arbete underhålla, och om han icke har familj att draga försorg om eller, rättare, i begge fallen det *fattigvårds-samhälle*, hvartill han hör.

Det förnämsta hindret, som uppstålts mot vatten- och brödstraffets utbyte mot enkelt fängelsestraff, synes mig hafva varit det ökade utrymme inom fångelserna, som derigenom komme att tagas i anspråk och för hvilket utrymme då befintliga fångelser icke kunnat lemna tillgång.

För att kunna bedöma vigten af detta hinder för den högeligen påkallade reformen, för så vidt det fortfarande skulle komma att uppställas, har jag i Kongl. Fångvårdsstyrelsen sökt upplysningar om huru fångantalet förhållit sig till utrymmet i rikets fångelser under de senare åren.

De uppgifter, jag i detta hänseende af Kongl. Fångvårdsstyrelsen erhållit, äro hemtade ur nämnde styrelses berättelse om fångvården för 1877, hvilken berättelse oförtöfvadt kommer att å tryck offentliggöras, och skola här meddelas.

Under de senaste tio åren hafva, genom nya kronohäkten i Kisa, Vestervik, Ystad, Lycksele och Skellefteå 125 ljusa celler tillkommit, så att hela antalet sådana ökats till 2,332 stycken, hvartill komma dels redan befintliga 451 dag- och nattceller, 540 nattceller samt 2,950 platser i gemensamma soffrum i de centrala straffanstalterna, och dels 500 celler i det nya, ännu ej begagnade straffängelset vid Långholmen, hvilket senare utgör en betydande tillökning af det hittills befintliga fångelseutrymmet.

Beträffande förhållandet med fångantalet under samma tid, lemnar Kongl. Fångvårdsstyrelsens meranämnda berättelse, i hvad som har någon gemenskap med den förevarande frågan, följande upplysningar:

Antal brott, för hvilka straff för lifstid eller på viss tid blifvit ådömda, utgjorde 1869 2,879, men 1877 endast 1,609.

Vid utgången af 1865 utgjorde straffångarnes antal 3,334, men vid slutet af 1877 endast 2,831.

Deremot har under de senaste tio åren antalet personer, som blifvit insatte på bestraffning vid vatten och bröd stigit. År 1868 uppgingo de till 7,714, deraf 867 qvinnor, men år 1877 till 9,028, deraf 639 qvinnor.

Det förtjenar antecknas, att mer än en tredjedel häraf, eller 3,432, belöper sig på Stockholms stad.

Dessa siffror, jemförda med det icke obetydligt ökade utrymme, som inom fångelserna vunnits, synes mig hafva förtagit en god del af, om icke hela, befogenheten af den invändning på grund af bristande utrymme, som blifvit gjord mot vatten- och brödstraffets utbyte mot enkelt fängelsestraff och på hvilken invändning denna önskvärda åtgärd hittills strandat. Och har jag af denna omständighet funnit mig ytterligare manad att nu hänskjuta denna angelägenhet till Riksdagens välvilliga bepröfvande, hvarför jag, på grund af det här anförda och med åberopande af den förut antydda motionen vid 1869 års riksdag af Herr L. Kinmanson, vördsamt hemställer,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse som sin åsigt uttala, att fängelse vid vatten och bröd bör, såsom straff i stället för böter, till hvilkas gäldande medel saknas, upphöra och emot enkelt fängelse utbytas samt derjemte anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för en kommande Riksdag framlägga förslag till de ändringar i gällande strafflag, som genom afskaffande af vatten- och brödstraffet varda erforderliga.

Stockholm den 27 Januari 1879.

Gustaf Ericsson.
